No. 1202 Zaterdag 12 Januari 1907. 24ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao 11 Januari.

De Kerkvervolging in Frankrijk.

II.

Niet slechts werden tot dusverre de meest vaststaande rechten van Paus en Bisschoppen, van Priesters en Katholieke burgers in Frankrijk miskend, men schendt daar nu ook nog het volkenrecht.

Den 11den December had er een gerechtelijke huiszoeking plaats in het gebouw der pauselijke nunciatuur; 2000 documenten werden in beslag genomen. Tegen Mgr. Montagnini, den officieuzen vertegenwoordiger van den H. Stoel, werd een arrest van uitzetting uitgevaardigd. Denzelfden dag werd Zijne Exc. naar de grenzen geleid. Mgr. Montagnini protesteerde tegen de wettigheid der huiszoeking en zond een nota aan den deken van het corps diplomatique. Toen men hem zeide, dat hij was aangeklaagd wegens medeplichtigheid, omdat hij door zijne mededeelingen de priesters in staat heeft gesteld, de Fransche wet van 1905 te schenden, verklaarde Monseigneur: Ik ben hier enkel bewaker der archieven, dat is mijn eenige rol in Frankrijk. Niet door mijne tusschenkomst correspondeert Z. H. de Paus met de Bisschoppen. Hij doet het rechtstreeks of door tusschenkomst van den Staatssecretaris. Ik ben dus heelemaal vreemd aan de vertreding, die men mij verwijt."

En toch werd deze aangeklaagde en zoogenaamd „schuldige" niet preventief in hechtenis genomen, maar ...... over de grenzen gezet.

Deze rechtsschennis werd tegen den Paus begaan, „*als buitenlandsche mogendheid*", gelijk de Fransche ministers nu herhaaldelijk verklaren. Ze willen niet dat Fransche Priesters zullen staan onder een buitenlandsch Hoofd, noch in dienst zijn van of gehoorzamen aan een buitenlandsche mogendheid.

De Paus is Opperhoofd der Katholieke Kerk, welke van alle tijden en volkeren is, en in haar aard zelf universeel, staande boven alle nationaliteiten, en alle volkeren der geheele aarde omvattend. In geen enkel land kan de Paus als vreemdeling worden beschouwd. Hij is het kerkelijk Hoofd van alle in verschillende rijken dienstdoende Bisschoppen en Priesters, de geestelijke Vader van alle geloovigen, van welken landaard zij ook zijn mogen. Slechts in deze hoedanigheid moet de Paus als hun wettig hoofd, door alle Katholieken, geestelijken en leeken, worden gehoorzaamd.

Maar wel is de Paus een vreemde mogendheid in zooverre hij daarenboven is de wettige vorst zijner Staten; de wederrechtelijke roof kon hem zijn land wel ontnemen, maar moest toch zijn souvereiniteit blijven erkennen en wilde die zelfs waarborgen. De Paus blijft vóór de geheele wereld Koning in het Vaticaan, en wordt nog herhaaldelijk in volle majesteit gehuldigd door vorsten en volkeren. Als zoodanig heeft hij, als ieder ander vorst, dezelfde rechten voor Katholieken zoowel als voor niet-Katholieken.

't Is nu algemeen aangenomen: de huizen der vertegenwoordigers van vreemde natiën zijn onschendbaar gebied.

De Fransche Republiek echter verbreekt dezen regel van eerlijk volkenrecht, gelijk zij er andere bereids geschonden heeft.

Het concordaat — een traktaat tusschen twee mogendheden — wordt niet langs diplomatieken weg opgezegd. De Fransche Republiek zegt eenvoudig: wij houden er ons niet meer aan. En zij maakt een wet van willekeur en knechting, lijnrecht ermee in strijd.

Beide mogendheden roepen daarna hun vertegenwoordigers terug; beide laten echter een vertegenwoordiger van lageren rang achter, tot bewaring en bewaking van 't diplomatieke archief.

De Fransche Republiek stelt den vertegenwoordiger van den Paus in staat van beschuldiging. Andere verdachten worden, uit vrees, dat ze ontvluchten zullen, preventief in hechtenis gesteld. De Fransche Republiek doet anders: zij zet den beklaagde juist over de grenzen!

En neemt het diplomatiek archief— ruim 2000 stukken — in beslag.

Deze daad van willekeur en onrecht is een waarschuwing voor alle volken, die met Frankrijk in diplomatiek verkeer staan. Zoodra een conflict uitbreekt, acht de Fransche Republiek zich gerechtigd, om het legatie-gebouw binnen te dringen, en de diplomatieke stukken in beslag te nemen.

De diplomaten zijn van oordeel, dat niets voortaan verzekerd is in de diplomatieke betrekkingen met Frankrijk, indien bij de eerste breuk hun archieven blootstaan aan dergelijke huiszoekingen, die doen denken aan de handelingen van barbaarsche volken, onbekend met het volkenrecht.

Het was een treffend samenvallen dat juist op denzelfden tijd, dat de Fransche regeering den archievenbewaarder van den H. Stoel over de grenzen zette, de bewaarder der archieven van de Fransche regeering te Rome plotseling door den dood getroffen werd.

En merkwaardig is, dat zoodra dat plotseling sterfgeval te Parijs bekend werd, onmiddellijk door de Fransche regeering getelegrafeerd werd aan haar vertegenwoordiger bij het Quirinaal om de archieven te gaan verzegelen.

Nu vragen wij toch of de Fransche regeering die er zoo zorgvuldig voor waakte dat haar oud-ambassade bij het Vaticaan het voorrecht van exterritorialiteit genoot, niet in de schrilste tegenspraak met zich zelve komt door hetgeen zij te Parijs bestaan durfde? Of geldt hetzelfde recht niet voor Parijs als voor Rome?

Door dergelijke daden van willekeur is de ware toeleg der Fransche regeering thans voor een ieder duidelijk geworden. Van onverdacht protestantsche zijde, door de STANDAARD, wordt het volgende geschreven:

„In plaats van eerlijk-weg de zelfstandigheid der Kerken te erkennen, en haar de kerkelijke gebouwen in eigendom over te geven, heeft de Scheidingswet de kerken afhankelijk willen maken van een soort zelfstandige vereenigingen voor de materieele belangen. Iets wat tegen het geestelijk karakter van elke Kerk indruischt.

„Van Roomsch-Katholieke zijde zag men van het vormen van de Vereenigingen af, en gaf liever elk materieel voordeel prijs, dan de geestelijke zelfstandigheid der Kerk ten offer te brengen.

„Toen zei het gouvernement: Goed, dan blijven de gebouwen aan ons, maar gij kunt er in vergaderen, zooals elders allerlei soort vergaderingen gehouden worden, mits ge voldoet aan de wet van '81.

„In het huis van een vreemde zou de eeredienst dan als een soort publieke vergadering uitgeoefend zijn, maar zóó, dat aan de Kerk alle zeggenschap outzegd was. Ze zou ingewoond hebben als een logeergast.

„Ook daarvoor past men nu.

„Liever alles geeft men over, dan zijn geestelijke zelfstandigheid prijs te geven.

„Men wil den eeredienst houden in zijn kerk; maar een publiek gebouw, waarin men als vreemde bij de gratie geduld wordt, is geen kerk.

„Het wordt zoodoende een harde strijd; maar erken'l moet, dat de Kerk voor een hoog geestelijk recht opkomt.

„Tot ons leedwezen kunnen we niet verhelen, dat de R. Kath. Kerk hooger standpunt innam, dan de *Réformés*, die zich in alles schikten.

„Dit lijkt practisch en vredelievend, maar het is karakterloos."

Maar zelfs onze tegenstanders beginnen reeds in te zien dat het recht is aan de zijde der katholieken.

In de beruchte ACTION, het anticlericale socialistische blad uit Parijs, schrijft A. Thalimas, een der felste haters van het clericalisme in Frankrijk:

„De veronderstelling, dat de Paus onbekwaam is om den ernst van zijn daden te begrijpen, is ongerijmd.

„Pius X is een mysticus, maar hij beschikt over een vurig geloof en een bron van kracht.

„Zijne Heiligheid heeft bewijs gegeven, met name in de administratie van het Vatikaan van een stoutmoedig initiatief en een practischen geest.

„Hij moet Duitschland erkentelijk zijn, maar hij zal voor niets wijken, als daarbij ook maar eenigszins de belangen der christelijkheid worden geschaad. Streng en godvruchtig, strijdvaardig en belangeloos, heeft hij veel overeenkomst met Gregorius VII.

Feuilleton.

De overrompeling van Curaçao

OP 1 JANUARI 1807.

Men leest in de gewijde schriften, dat de Joden door hunne vijanden veelal op den Sabbath werden aangevallen. Uit de nieuwe geschiedenis weet men, dat Russische veldoversten de Turken in een gevecht zochten te wikkelen, als deze in de goote vasten door langdurige onthouding verzwakt waren; en menig vooral heeft doen zien, dat een zondagmorgen de geschikste tijd is, om een Engelsch leger aan te tasten, als de soldaten hun *Saturday night* gehouden hebben. Zoo was men op *Jamaica* onderrigt, dat de beste tijd, om *Curaçao* te verrassen, was, als het oude jaar ten einde spoedt, en men met vreugdebedrijven het nieuwe verwelkomt.

De nacht, waarin die overgang naar burgerlijke berekening plaats heeft, werd hier van oude tijden af aan vermaken en luidruchtige vroolijkheid toegewijd. Weken, ja maanden vooruit, werden de vrienden op gastmalen en danspartijen genoodigd. Die zelf geen gezelschap aan huis ontving, wist nauwelijks op welke der veelvuldige partijen hij dien nacht zou doorbrengen. Duizenden van voetzoekers werden afgestoken, en maakten een onverpoosd geraas, dat aan niemand eenigen slaap vergunde. De laatste stuiver der armen werd dien nacht aan vuurwerken besteed, zoo groot was de overgeërfde gehechtheid der inwoners van dit eiland, om den oudenjaarsnacht met vreugdebedrijven te vieren. Niet slechts had zulks plaats bij blanke ingezetenen, zoo rijke als arme, maar ook bij vrije gekleurden en slaven: overal hoorde men den ganschen nacht door het geraas hunner luidruchtige dansen; het eentoonig geluid van den trom en het slaan der ijzers, het handgeklap en geschreeuw vermengden zich met het losbarsten der voetzoekers en andere vuurwerken. Met den morgenstond van den nieuwjaarsdag duurden de vreugdebedrijven nog voort. Sommige danspartijen mochten geëindigd zijn, of door eenige vermoeiden verlaten worden, om rust te zoeken, het geraas der voetzoekers, en de vocale en instrumentale dansmuziek der Negers duurden nog des morgens voort, en hielden nog alles in de bedwelming van den afgeloopen nacht.

Op dien tijd wilden de Engelschen zich van dit eiland meester maken. Den 27sten November verlieten met dit oogmerk vier fregatten, onder bevel van den Kommandeur CHARLES BRISBANE, het eiland *Jamaica*. Den 22sten December kwam een dezer, vergezeld van twee brikken, voor de haven van *Curaçao*, en eischte hetzelve op, doch even als te voren, volgde een weigerend antwoord. In verscheidene dagen zag men toen geene vaartuigen, eerst op den 31sten December vertoonde zich een Engelsche brik, die echter op denzelfden dag weder verdween.

Maar op den 1sten Januari 1807 kwamen bij de eerste schemering des daags de vier fregatten met eene zuid-oostelijke koelte afzakken. Van de bovenwinds gelegene forteressen werden, op het zien derzelve, aanhoudende alarmschoten gedaan; doch men vernam dezelve niet in de stad door het gewoel en geraas, zoowel als door de zorgeloosheid en bedwelming, welke daar nog heerschten. De fregatten, zonder zich te storen

„*De duidelijke herleving van het katholicisme in de XIXe eeuw over geheel de wereld* heeft de H. Stoel vertrouwen geschonken in de eigen kracht," (die de kracht des H. Geestes is.)

En in de *New-York Herald*, van Maandag 31 December, lezen wij van een reuzenmeeting gehouden te Washington op 30 December in het „Columbia Theater" door personen van verschillende gezindten. De opkomst was zoo groot, dat meer dan 1500 menschen te vergeefs een plaatsje zochten. Sprekers waren Edward H. Gans van Baltimore; de Eerw. heer John van Schaik van de Nederlandsche Hervormde Kerk, Majoor Mc. Crystall van New-York, en een Katholiek de Eerw. heer D. J. Stafford.

Het was een monstermeeting om krachtig te protesteeren tegen de onrechtvaardige confiscatie der Kerkelijke goederen door de Fransche Regeering.

Mocht nog iemand twijfelen aan de verkeerde bedoelingen van dezen strijd tegen de Katholieke Kerk, hij verklare, hoe het mogelijk is, dat thans bij den burgemeester van Dijon twee aanvragen zijn ingekomen om den eeredienst der Rede weder in te voeren in de kerk Saint-Michel; hij verklare waarom er in de Nôtre Dame twee altaren moeten worden opgericht voor de Wijsbegeerte en Vrije Gedachte.

Men ziet, de revolutiedagen van 1793 zijn weer in aantocht.

ONZE BEGROOTING
IN DE
TWEEDE KAMER.

Art. 1 komt in behandeling.

De onderartt. 1 tot en met 15 worden achtereenvolgens zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Beraadslaging over onderart. 16, luidende:

„Verschillende kosten van het onderwijs, f 14440."

De heer van Vuuren: Mijnheer de Voorzitter! Zooals ik daar straks heb gezegd, wil ik thans betoogen, dat bij de onderwijsverordening de Gouverneur zijn ontwerp geheel heeft laten ontzielen. Ik heb daartoe slechts te herinneren aan wat de bedoeling is geweest met die onderwijsverordening en na te gaan welke de eindresultaten zijn. De bedoeling is geweest allereerst om, zooals de Gouverneur bij herhaling heeft gezegd, te voldoen aan den wensch. waarvan de billijkheid was gebleken, tot het verleenen van meer subsidie aan het bijzonder onderwijs. De Gouverneur heeft erkend, dat het onvermijdelijk was en in de stukken van den Kolonialen Raad, telkens wanneer verzet werd aangeteekend tegen de verordening, opgemerkt, dat men aan die verhooging van subsidie ook zonder verordening in geen geval zou kunnen ontkomen. Welnu. Mijnheer de Voorzitter, in dat opzicht is door de nieuwe onderwijsverordening een toestand geschapen, die niet alleen hemelsbreed verschilt met den toestand, dien de onderwijsverordening van ons geacht medelid den heer Lely op Suriname heeft gebracht, maar geeft de verordening een zoo geringe som, dat niet eens het bedrag wordt bereikt, dat men van de zijde van het bijzonder onderwijs had gezegd allerminst noodig te hebben. Mocht dus deze verordening ingevoerd worden, dan zal zij wat dit punt betreft— en dat was de aanleiding om haar voor te stellen — niet anders kunnen hebben dan een hoogst provisioneel karakter en zal zij zeer spoedig daarna weer moeten worden herzien.

In de tweede plaats moet de verordening worden herzien, omdat daarin bepalingen voorkwamen die in de praktijk niet naleefbaar waren gebleken.

Indien er nu een bepaling was in de oude verordening die deze strekking had, dan was het wel zeer zeker die waarbij aan het bijzonder onderwijs de verplichte neutraliteit opgelegd werd. Het heeft dan ook allen schijn alsof de Koloniale Raad, nadat aan zijn wensch uitgedrukt aan den Gouverneur om de verordening in nadere overweging te nemen geen gevolg was gegeven, den Gouverneur heeft willen beduiden, dat hij van die verordening niet was gediend. Ondanks toch dat er van Regeeringswege op gewezen is, dat vernietiging daarvan mogelijk het gevolg zou kunnen zijn, heeft men in die verordening de bepaling van verplichte neutraliteit weer opgenomen en daaraan nu een veel scherper karakter gegeven. Immers, waar de bepaling in de oude verordening gedurende twintig jaren geslapen had en niemand er aan gedacht had de naleving te vorderen, heeft thans de Koloniale Raad door zijn besluit, dat genomen werd met vier tegen drie stemmen, bij afwezigheid van zes leden, aan die bepaling een zeer beslist vijandig karakter gegeven.

In de derde plaats bedoelde de Gouverneur met zijn verordening een prikkel te geven aan het bijzonder onderwijs om steeds naar verbetering van het onderwijs te streven. Er moeten meer onderwijzers zijn en onder deze gediplomeerde. Zoo verklaarde hij in zijn verordening van 1902, dat een onderwijzer op de 50 leerlingen onontbeerlijk was. De bepaling was voor Curaçao ten eenenmale onhoudbaar en ik heb daartegen dan ook ten vorigen jare verzet aangeteekend. Het verheugt mij dan ook, en ik ben er dankbaar voor, dat die bepaling is verzacht, zoodat de eisch is teruggebracht tot een onderwijzer op 80 leerlingen. Indien men echter het bijzonder onderwijs had willen prikkelen tot verbetering, dan had het voor de hand gelegen te bepalen, dat men, waar slechts één onderwijzer per 80 leerlingen kon worden gevorderd, men bij het aanstellen van meer onderwijzers meer subsidie zou geven. Wel verre van dien heeft men in de verordening, ik zou haast zeggen de strafbepaling opgenomen, dat geen cent meer subsidie zal worden gegeven voor meer onderwijzers dan de verordening eischt. In plaats van een prikkel tot verbetering, heeft men dus gekregen een prikkel om den toestand te laten zooals hij is. De Gouverneur wenscht meer diploma's bij de onderwijzers.

Men moest zooveel mogelijk de meest serieuse diploma's vorderen. De eerste verordening eischte dus diploma's 2de en 3de klasse. Die eisch was niet houdbaar. Ik ben er den Gouverneur dankbaar voor dat hij dit heeft ingezien en dat hij, in plaats van diploma's 2de klasse te eischen, zich tevreden stelt met diploma's 3de en 4de klasse, zooals trouwens ook in Suriname het geval is. Ik verheug mij ook er over, dat de Koloniale Raad op het denkbeeld is ingegaan, dat door mij het vorige jaar is uitgesproken, om de onderwijzers aan bijzondere scholen werkzaam en die hun geschiktheid in de practijk hadden getoond, zouden zijn gelijk te stellen met geëxamineerde onderwijzers. Had het echter nu weer niet voor de hand gelegen, dat, waar men zich noode tevreden stelde met onderwijzers 3de en 4de klasse, men had gezegd: indien gij echter onverplicht onderwijzers 1ste of 2de klasse aanstelt, zult gij natuurlijk meer subsidie krijgen. In de plaats van dezen prikkel alweer de strafbepaling, dat men bij aanstelling van onderwijzers 1ste en 2de klasse of bij verandering tot die klasse niet meer subsidie krijgt.

In de derde plaats is, omdat de toestand dit vorderde, bepaald, dat, zij het noode, men zich tevreden zou stellen met het personeel voor de helft uit kweekelingen bestaande. Het ware rationeel geweest wanneer men daarnaast had bepaald: indien gij echter het personeel voor meer dan de helft uit onderwijzers samenstelt, dan zult gij voor die meerdere krijgen in plaats van f 200, zooals voor kweekelingen is bepaald, f 300 zooals voor onderwijzers van bijstand is vastgesteld. Maar neen, dat deed men niet. Men bepaalde — nu niet de Gouverneur, maar de Koloniale Raad — dat voor het getal onderwijzers boven de helft betaald zou worden alsof het kweekelingen waren, zoodat er weer geen prikkel is noch om het getal onderwijzers te vermeerderen, nóch om kweekelingen een akte als onderwijzer te laten halen. Heb ik dus te veel gezegd, wanneer ik beweer, dat deze verordening in geen enkel opzicht beantwoordde aan het doel waarmede zij is voorgesteld?

Wat dan nu zal moeten geschieden? De Minister heeft in de Memorie van Antwoord gezegd, dat het ter zake aan de Koningin in te dienen voorstel nog in overweging is. Ik zal den Minister dus niet vragen wat zijn voornemens zijn, dat is een zaak tusschen Hare Majesteit de Koningin en de Ministers, waarmede ik mij op dit oogenblik niet mag inlaten. Ik wil wel zeggen wat ik persoonlijk van de zaak denk en dan wil ik als mijn gevoelen uitspreken, dat het voor mij als een paal boven water vast staat, dat de verordening voor onveranderde invoering absoluut onvatbaar is. Ik spreek dus hierover verder niet.

De Minister heeft dus slechts twee keuzen. Allereerst vernietiging van de verordening. Dit zou het beste zijn, als dan verder, behoudens het bedrag van het subsidie, de bestaande toestand bleef gehandhaafd, en de bepalingen, die in 20 jaren niet zijn nageleefd, nu niet plotseling voor den dag zouden worden gehaald. De andere keus dat de Minister de verordening, ik zou het willen noemen, aan den Kolonialen Raad ter nadere overweging toezond op de wijze zooals dit met de inkomstenbelasting is gebeurd. Ik voel daarvoor veel, omdat ik deze handelwijze de meest heusche vind tegenover den Kolonialen Raad en ik op een heusche behandeling van dien Raad prijs stel, mits die nadere overweging zich niet alleen uitstrekke tot de gewraakte neutraliteitsbepaling, maar ook tot het bedrag van het subsidie, tot den eisch dat het Nederlandsch voertaal zal zijn — waartegen ik het vorig jaar bezwaren heb aangevoerd, die ik niet zal herhalen, maar die even onveranderd zijn gebleven als de bepaling zelf — en eindelijk tot de bepalingen, waarin een prikkel tot steeds grootere verbetering ontbreekt. Wat dit laatste betreft meen ik niet te mogen eindigen zonder te hebben opgemerkt, dat ik dit laatste niet vraag in het belang van het bijzonder onderwijs. Dit zal bij de groote behoefte aan onderwijskrachten in Nederland tevreden kunnen wezen, wanneer het aan de minimum-eischen der verordening voldoet.

Het zal dus van een prikkel voorloopig niet veel kunnen profiteeren, maar het is voor het belang van het onderwijs in het algemeen, dat ik er op aandring, dat een dergelijke prikkel in de verordening worde neergelegd.

De heer ter Laan: Ook ik heb van den aanvang af dat de ontwerp-verordening op het bijzonder onderwijs is ingediend, met groote aandacht deze Curaçaosche geschiedenis gevolgd. Ik zal daarover slechts een enkel woord spreken, nu dit ontwerp op Curaçao is aangenomen, en alleen de aandacht vestigen op die punten, waarmede ik het met den vorigen geachten spreker niet eens ben.

De ontwerp-verordening is in den Kolonialen Raad aangenomen met een groote meerderheid van stemmen. Dat is het eerste punt, waarop ik de aandacht vestig. Dat is een zeer teekenend verschijnsel, omdat die aanneming dan toch is geschied door menschen ter plaatse die, al is deze Koloniale Raad nieuw, toch geacht kunnen worden de geschiedenis van den beginne af te hebben medegemaakt. Wat nog meer de aandacht trekt is, dat bij de behandeling in den Kolonialen Raad ook dat lid, dat ten sterkste opkwam voor de belangen van het bijzonder onderwijs en voor meer subsidie, bij den aanvang der behandeling verklaarde, dat de verordening althans aannemelijk was gemaakt. Verder gaat hij niet, maar dat zegt in verband met hetgeen door den heer van Vuuren is aangemerkt, zeer veel. Zoo ook het Roomsch-Katholieke blad *Amigoe di Curaçao* van den 29sten September. Dat blad prijst de verordening niet, maar komt toch tot de erkenning, aan den vooravond van de behandeling door den Kolonialen Raad, dat het ontwerp is aannemelijk. En wat zeide nu de vorige geachte spreker? Bij de algemeene beschouwingen heeft hij opgemerkt, dat die verordening de dood zou zijn voor het bijzonder onderwijs. Dat is een sterke uitdrukking. En ook nu meent hij, dat den Minister slechts twee wegen openstaan: de zaak uitvoeren, of terugzending ten einde de door hem gewenschte verbeteringen aan te brengen. Zooals de verordening daar ligt, is zij voor dien geachten afgevaardigde geheel onaannemelijk.

Nu kan ik niet inzien, daargelaten de vraag of niet verbetering kan worden aangebracht, dat het geheel, zooals het voor ons ligt, niet een verbetering zou bevatten, een verbetering ook ten aanzien van de quaestie van het subsidie. Want daar is het toch eigenlijk, de geachte afgevaardigde moge dit nu ontkennen of niet, voor een groot gedeelte om te doen, daarom gaat het. Het subsidie is immers juist het middel, waardoor men verbetering in het onderwijs op Curaçao wil brengen? Ook de apostolische Vicaris verklaarde, dat het ontwerp, zooals dit bij den Kolonialen Raad in behandeling kwam, aannemelijk is, al drong hij ten slotte aan op meer subsidie. Over dat meer of minder valt te spreken.

Indien men b. v. van de apostolische missie een opgave had van wat het onderwijs werkelijk kost, en indien het bleek, dat meer subsidie noodig was, dan zal deze Vergadering geen bezwaar daartegen maken. Indien de Vicaris, die de leiding in handen heeft, het Gouvernement aannemelijk kan maken, dat hij het buiten een hooger subsidie niet kan doen, dan wordt het een andere quaestie. Zulk een lijst is nooit overgelegd.

Er is nog iets. De heer van Vuuren heeft gezegd, dat hij bij deze geschiedenis groot gemis van samenwerking had gevonden, maar de heer van Kol heeft aangetoond, dat de Gouverneur zeer toeschietelijk is geweest. Ook de bepaling, waartegen de heer van Vuuren bezwaar had, is niet afkomstig van den Gouverneur, maar in de verordening gebracht bij amendement. Dit maakt een zeer groot verschil: juist de dingen, die ook ik liever anders geregeld had gezien, zijn er ingebracht door den Raad, zelfs onder andere waar het de neutraliteit betreft, tegen de uitdrukkelijke waarschuwing van den Gouverneur.

Er is geklaagd over de voortvarendheid van den Gouverneur, die, de kolonie niet kennende, toch overging tot een wijziging zonder den vicaris te hebben gehoord, een klacht, die ik rechtvaardig kan noemen. Maar vóór dat de laatste regeling bij den Kolonialen Raad werd ingediend, heeft hij zijn gedrag verbeterd en overleg gepleegd met de schoolcommissie en met den vicaris, en, behalve over het bedrag van het subsidie, is men dan ook tot overeenstemming gekomen.

Men kan dus niet volhouden, dat de Gouverneur geen samenwerking heeft gezocht.

De Gouverneur zou volgens den heer van Vuuren het ontwerp ontzield hebben, maar dan heeft de heer van Kol gelijk, die beweerde dat de Gouverneur zelfs te ver was gegaan in zijn zucht tot overleg.

In ieder geval blijkt uit de *Amigoe* van 29 September, dat overleg heeft plaats gehad.

Nu kom ik op een paar punten, waaromtrent ik het meer eens ben met den heer van Vuuren.

Art. 44 bepaalt, dat voor een onderwijzer een subsidie van f 300, voor een kweekeling een subsidie van f 200 gegeven wordt; maar al heeft men allemaal onderwijzers en geen kweekelingen, dan wordt toch het subsidie gerekend voor de helft onderwijzers en voor de helft kweekelingen.

Zulk een bepaling haalt het onderwijs naar beneden. Wil men een toestand goed hebben laat men dan het onderwijs met een behoorlijk subsidie steunen. Ook ten aanzien van de scholen met kleine klassen, waarvoor men niet geneigd is meer te doen dan voor de overvolle klassen, sluit ik mij bij den heer van Vuuren aan.

Hoe beter de inrichting van het onderwijs is, des te warmer voorstanders zal men in ons vinden, te meer waar het subsidie op het oogenblik werkelijk niet hoog genoemd worden mag.

De heer van Vuuren acht het amendement, door den Kolonialen Raad aangenomen omtrent de neutraliteit van het onderwijs op de Katholieke scholen, een groot bezwaar.

---

aan de uitwerking, welke van deze alarmschoten te verwachten was, zeilden rustig voort, en liepen, het eene na het andere, stilzwijgend de haven binnen. Het fregat van den Kommandeur ging tusschen het Hollandsche fregat de *Kenau Hasselaar* en de korvet *Suriname* liggen; de drie andere ankerden voor de hoofdforteres, allen met losse zeilen, om des noods weder te kunnen ontkomen. De Matrozen stapten terstond aan wal, beklommen zonder eenigen tegenstand de wallen van de forteres, en namen de soldaten der bezetting gevangen, die, zonder te weten wat zij doen moesten, in verwarring door elkander liepen.

De Kommandant der bezetting PFEIFFER, die nog tijdig genoeg gewaarschuwd was, om de zaak te kunnen herstellen, was dronken van Bacchus en Morpheus, en niet tot rede te brengen. Hij werd eerst nuchter toen de Engelschen in de forteres waren, en hem gevangen namen. Ook de bevelhebbers der Hollandsche oorlogvaartuigen kwamen aan boord, toen de Engelsche fregatten reeds binnen waren. Zij begonnen nog te vuren, doch eene volle laag met schroot, die aan een' dezer opperhoofden het leven kostte, was het kort en beslissend antwoord der Engelschen.

Een der officieren en eenige der manschappen uit de hoofdforteres redden zich nog, en begaven zich naar het fort, hetwelk bij het einde der haven op een' berg ligt. Van hier begon men op een der fregatten te vuren, waardoor eenige manschappen gedood en gekwetst werden, doch op stellige order van den gevangen Kommandant werd weldra het vuur gestaakt.

„Maar wie was de Gouverneur, en waar bevond hij zich op dat tijdstip?" De Gouverneur des eilands was de Advocaat P. J. Changouin. Hij had zich, om den woeligen nieuwjaarsdag te ontvluchten, naar een aan het binnenwater gelegene buitenverblijf, op een uur afstands van de stad, begeven, en het bevel aan den Heer Pfeiffer overgelaten. Toen hij des morgens door kanonschoten uit den slaap gewekt werd, begaf hij zich terstond met zijne vrouw en kinderen in eene tentpont naar de stad, en liep daardoor den vijand in de armen.

Gelukkig was het toen voor dit eiland, dat de roem bij den overwinnaar meestal zwaarder weegt dan de zucht naar geld. De Kommandeur BRISBANE, verheugd over het wel gelukken der gewaagde onderneming, en over het bezit van een land, tot welks verovering zoo lang vergeefsche moeite gedaan was, onderteekende de gunstige capitulatie, welke hem voorgelegd werd, waartoe ook zekerlijk de vrees voor de laatste genoemde forteres, die nog niet over, en in staat was, veel kwaads te doen, merkelijken invloed zal gehad hebben.

De goederen en eigendommen der ingezetenen werden geëerbiedigd. De officieren en manschappen van het garnizoen en van de oorlogsvaartuigen vertrokken op hun woord van eer naar *Holland*, zelfs bood de overwinnaar den Heer CHANGUION aan, om in het bezit van het burgerlijk bestuur des eilands te blijven. Deze echter weigerde zulks, en vertrok insgelijks naar *Holland*, om zich over zijn gedrag te verantwoorden.

Hij werd, hoewel veel, zeer veel tot zijne verschooning bezittende, door den hooge militaire vierschaar in *'sGravenhage* tot de straf van den kogel verwezen, doch ontving van den toenmaligen Koning van *Holland*, LOUIS BONAPARTE, remissie van straf. De Kommandant PFEIFFER, die ook ter dood gevonnist was, verkreeg insgelijks levens-genade, doch bleef tot cassatie veroordeeld.

(*Reizen in Amerika I van* G. B. BOSCH).

De geachte afgevaardigde voegt er zelfs bij, dat die toestand 20 jaar lang bestaan had zonder ooit aangevallen te zijn, en zonder ooit last te veroorzaken; maar dan zal het met de verandering zoo'n vaart niet loopen. Wij keuren die bepaling ook niet goed, maar als het zoolang goed gegaan is, moet men er nu niet van zeggen, dat het de dood is voor het onderwijs.

Ik stap van de verordening af

Ik wil eindigen met een paar opmerkingen, die bij mij zijn gerezen bij het lezen van de stukken. Het openbaar en het bijzonder onderwijs verheugen zich op Curaçao nog niet in een bloei, zooals men dat zou wenschen. Er zijn tal van kweekelingen en ongediplomeerden bij het onderwijs, Dit bestaat nu al 20 jaar tegen de wet in; aan dien toestand moet eindelijk een einde komen. Kan men nu niet bepalen, dat de nieuw aan te stellen onderwijzers binnen 5 jaren in het bezit moeten zijn van een akte, zoodat eindelijk de wet worde uitgevoerd?

Ik ben matig in mijn eischen. Het is van de zusters die er zijn niet te vergen, dat zij nog een akte halen, dat is duidelijk. Maar voor de toekomst behoort de opleiding door de Regeering aan de orde gesteld en behoorlijk geregeld worden. In de Oost wordt nu aangepakt, laten wij dat in de West ook doen. En dan een goed toezicht, dat aan het onderwijs de hand houdt in het belang der bevolking. Men denke aan wat *De Wekker* schrijft, een blad dat ook op Curaçao verschijnt.

Den 22sten September van dit jaar schreef dit blad: „De verlichte ingezetenen der kolonie zien in het katholiek onderwijs slechts een wassen neus, een hocus-pocusachtig middel, om aan geld te komen voor catechatielokalen en een schijntje van onderwijs."

Dit blad wordt op het eiland zelf uitgegeven en zulk een uitspraak, in verband met de houding van den Kolonialen Raad, verdient de aandacht.

De voorstanders van het bijzonder onderwijs kunnen zeer in hun recht zijn, als zij hiertegen opkomen, maar dan moeten zij de bewijzen leveren.

De heer van Vuuren is het met mij eens wa[illegible]ndring op goed toezicht, Hij [illegible]ook voor [illegible]tere onderwijstoestanden. [illegible] g[illegible]bsidieerd worden, waar niet [illegible]an 8[illegible] leerlingen per onderwijzer [illegible]n als[illegible] onderwijzeressen [illegible]erd [illegible]n, kunnen wij ons voor[illegible] verbetering noodig is. [illegible] Regeering in overleg met [illegible] Kolonialen Raad zich die toe[illegible] zal [illegible]trekken [illegible] in de Ka[illegible] be[illegible]waar zal zijn om meer subsidie te geven.

De heer Fock, Minister van Koloniën: De beide geachte afgevaardigden, die het woord hebben gevoerd, hebben slechts wenschen uitgesproken, en mij geen vragen gesteld, zoodat er voor mij weinig aanleiding is hun redevoering te beantwoorden. Ik wil den geachten afgevaardigde den heer van Vuuren opmerken, dat, zooals de geachte afgevaardigde ter Laan herinnerde, de gewraakte bepaling omtrent de neutraliteit in de verordening niet door den Gouverneur is voorgesteld, maar daarin is gebracht bij amendement door den Kolonialen Raad en met 4 tegen 3 stemmen aangenomen. Het spreekt van zelf, dat dit feit de Regeering aanleiding geeft te overwegen om aan die verordening de goedkeuring te onthouden dan wel, gelijk de heer van Vuuren in overweging gaf, aan den Kolonialen Raad te verzoeken dit nog eens te herzien en na te gaan of er geen aanleiding is om de verordening vast te stellen, zonder dat die bepaling daarin opgenomen wordt.

De heer van Vuuren verlangt daarop echter te recht nu geen antwoord. Ik zeg hem evenwel toe, dat deze zaak in overweging zal worden genomen en bij spoedig zal vernemen, wat te dien aanzien zal zijn beslist.

De wenschen van den heer ter Laan zullen onder de aandacht van den Gouverneur worden gebracht en men zal overwegen in hoeverre herziening van de onderwijsverordening ter hand zal dienen genomen te worden.

De heer van Vuuren: Mijnheer de Voorzitter! Ik begin met den Minister dank te zeggen voor zijn laatste mededeeling en ik ben verlangend de beslissing te vernemen, al vraag ik niet deze te kennen voordat zij genomen is.

Nog slechts een enkele opmerking aan het adres van den heer ter Laan. De geachte afgevaardigde heeft in de eerste plaats gezegd, dat deze Verordening door den Kolonialen Raad met overgroote meerderheid is aangenomen. Dit is slechts gedeeltelijk waar, want waar zij werd aangenomen met 6 tegen 1 stem en men weet, dat de Raad uit 13 leden bestaat, kan men moeielijk spreken van een overgroote meerderheid, waar de aanneming niet eens met volstrekte meerderheid van stemmen geschiedde.

De geachte afgevaardigde zegt verder, dat ik de verordening onaannemelijk vind, terwijl de *Amigoe*, de bisschop en de heer van der Veen Zeppenfeldt, het eenig Katholiek lid van den Raad, haar wel aannemelijk vonden.

De geachte afgevaardigde vergeet echter, dat de neutraliteitsbepaling, die mij vooral het onaanneemlijk deden uitspreken, er eerst 29 September is ingekomen. Hiertegen heeft het Katholiek lid, de heer van den Veen Zeppenfeldt, zich niet alleen verzet, maar juist om deze bepaling heeft hij ten slotte tegen de verordening gestemd. Van tegenstrijdigheid is dus hier geen sprake.

De heer ter Laan voegt er trouwens zelf bij, dat de bisschop zich met de verordening zonder de neutraliteitsbepaling kon vereenigen op het subsidie na. Maar dat is juist de hoofdzaak. Als men een subsidie geeft hoog genoeg om aan hoogere eischen financieel het hoofd te bieden, kan men over deze laatste lichter heenstappen.

De heer ter Laan is dan ook gelukkig niet gekant tegen een verhoogd subsidie, mits dan ook maar een rekening werd overgelegd van de inkomsten, de kosten en lasten van het onderwijs. Mij komt het voor, dat men een dergelijken elsch aan een schoolbestuur niet stellen mag en dat zijn waardigheid niet gedoogt daaraan te voldoen.

Trouwens, waar zou het voor dienen. Wanneer een onderwijzer van bijstand slechts f 300 krijgt, waarvoor hij zich moet voeden en kleeden, een woning moet aanschaffen en waaruit de kosten van den overtocht en verloven moeten worden betaald, is het toch waarlijk niet noodig, dat van al die uitgaven een rekening wordt overgelegd om te kunnen besluiten dat daarop niet wordt overgespaard.

Voor Suriname is dan ook met medewerking van deze Kamer het subsidie bepaald in de stad voor een hoofd der school van den eersten rang op f 3000 en tweeden rang f 2600 en voor een onderwijzer van bijstand van den eersten rang f 2400, van den tweeden rang f 1650, van den derden rang f 975 en van den vierden rang f 600 en buiten voor een hoofd eersten rang f 2600, tweeden rang f 1950, derden rang f 1300 en voor een onderwijzer van bijstand eersten en tweeden rang f 1650, derden rang f 975, vierden rang f 600.

De bisschop heeft voor de onderwijzers 4de klasse niet meer gevraagd dan f 400 en voor de kweekelingen f 300. Welke reden kan er nu zijn voor deze Kamer om voor Curaçao een geheel anderen maatstaf te nemen dan voor Suriname?

De heer ter Laan heeft ten slotte — en daarover heb ik mij in hooge mate verbaasd — een artikel aangehaal uit *De Wekker*, dat zich minder gunstig over het bijzonder onderwijs uitlaat. Ik zal mij niet uitlaten over de mindere of meerdere beteekenis van dit blad, daarvoor is het hier niet de plaats, maar er zijn officieele stukken, welke hierop antwoorden en den heer ter Laan natuurlijk niet onbekend zijn. Hij heeft bij voorbeeld slechts in te zien het eindverslag van den Kolonialen Raad, waarin met groote tevredenheid over het bijzonder onderwijs wordt gesproken. Ik kan daarnaast wijzen op het verslag der commissie van onderwijs, waarin de Katholieken niet de meerderheid hebben en welker voorzitter is de heer Maduro, die in zijn brochures wel getoond heeft geen vriend der *Ka*tholieken te zijn. In dat verslag lees ik.

„Door het degelijk gehalte van het onderwijs, zoowel van het elementair als het meer uitgebreid, handhaafden de bijzondere scholen in het stadsdistrict opnieuw haar sinds lang gevestigde reputatie.

Bij de beoordeeling van het elementair onderwijs op de R. *K.* zusterscholen in de buitendistricten, is, opdat in den aangelegden maatstaf de ijk van gezond verstand en rechtvaardigheid worde opgemerkt, eenige uitweiding onvermijdelijk.

Als het kind der buitendistricten, wegens armoede en verre afstanden, gewoonlijk op betrekkelijk gevorderden leeftijd, zijn primitieve woonhut met haar eentonige, dorre en doodsche omgeving verlaat, om de dagschool te bezoeken, staat het nog op zulk een lagen trap van verstandsleven, dat het zelfs bij de armste kinderen uit het stadsdistrict nog ten achter is.

Voor den hiermee aangewezen grondslag waarop onze buitenonderwijzeressen moeten bouwen, mag men bij de schatting der resultaten van haar arbeid de oogen niet gesloten houden. Ook bedenke men, dat gedurende de schooljaren hut en omgeving dezelfde blijven en de met zooveel moeite te bewerken ontbolstering voortdurend tegenwerken.

Maar ondanks dit alles, waarbij nog moet gevoegd worden de overbevolktheid der klassen, wegens gebrek aan beschikbare onderwijskrachten, hoorden wij op de zusterscholen in die buitendistricten de kinderen der hoogste klasse tamelijk vlot Hollandsch lezen en het gelezene in de landstaal teruggeven; ondervonden wij, dat zij in de vier hoofdbewerkingen der rekenkunde practisch onderlegd waren; dat zij voldoend begrip hadden van eenvoudige tiendeelige en gewone breuken; dat hun handschrift over het algemeen uitmuntte; dat zij de meest algemeene begrippen der aardrijkskunde en vrij voldoende kennis onzer kolonie en zelfs eenige van de omliggende eilanden en republieken bezaten; dat overal de nuttige handwerken met goeden uitslag onderwezen waren.

Als men deze uitkomsten beschouwt in het licht der overwonnen moeilijkheden, kan men een gevoel van bewondering voor de Nederlandsche vrouwen niet onderdrukken, wier tact en toewijding het zooverre wisten te brengen. En vergelijkt men die uitkomsten met de eischen van het leven onzer buitenbevolking, dan is men gedwongen te erkennen, dat het onderwijs in onze buitendistricten niet onvoldoende mag genoemd worden."

Zoolang wij dergelijk officieel verslag hebben omtrent het bijzonder onderwijs, geloof ik niet, dat de tijd gekomen is, om zich daartegenover op *De Wekker* te beroepen.

De heer ter Laan: Ik zal slechts kortelijk antwoorden, vooral na de voorlezing van het laatste officieele stuk door den heer van Vuuren.

Ons stanpunt ten opzichte van het onderwijs is bekend. Het is hetzelfde voor het onderwijs hier te lande als voor dat in de koloniën.

Wanneer men streeft naar een goed onderwijs, zijn wij steeds bereid daaraan mede te werken. Dat heb ik geen oogenblik geloochend, ook niet ten aanzien van Curaçao. Maar ik heb er op gewezen, dat op Curaçao zelf door den *K*olonialen Raad de bestreden verordening is gemaakt; en als hij nu verder wil komen, dan moet de heer van Vuuren ons aannemelijk maken hoe het komt, dat men in de kolonie zelf, waar men dat onderwijs kent, er niet meer voor doet, *K*omt men misschien nu reeds met het subsidie uit? In dit verband heb ik ook de uitlating van „De Wekker" aangehaald.

Na de aanneming der Onderwijswetten van 1889 en 1905 zal het subsidie hier in de *K*amer geen bezwaar meer opleveren. Toch staat de *K*oloniale Raad niet meer toe. Nu zegt de geachte afgevaardigde: het is niet met meerderheid van stemmen aangenomen, met 6 van de 13, dat is met 6 van de 7 aanwezigen Die meerderheid van 6 is zeker voldoende. Wanneer de 6 overigen er bij geweest waren, zouden ze misschien nog met die 6 hebben meegestemd. Maar dit kan niemand zeggen.

Wat den bisschop betreft, deze ging met alles mee, behalve met het bedrag van het subsidie. Dat is voor mij een voornaam ding. Voor den bisschop is het onderwijs toch iets anders dan alleen een geldquaestie. Eerst werd er beweerd, dat men die geheele regeling niet kon aannemen, omdat men het onderwijs zooals gezegd is, zou dooden

Wat betreft het overleggen van de rekeningen, willen zij het niet doen, het is hun zaak, maar wat is er tegen? Het schijnt nu, dat de *K*oloniale Raad zegt: gij kunt er wel mee komen. Waarom is is dat overleggen van de rekeningen dan een onredelijke eisch?

Dit zijn de opmerkingen die ik wilde maken. Ik geef toe, in Suriname is de toestand beter, misschien ook in verband met de omstandigheid, dat het leven daar duurder is. Niet wij verzetten ons tegen subsidie voor goed onderwijs; de vragen, die ik aan de Regeering gesteld heb, bewijzen het afdoende. Het eigenaardige is, dat de *K*oloniale Raad zelf niet verder wil."

De beraadslaging wordt gesloten en onderart. 16 zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

De beraadslaging wordt gesloten en onart. 16 zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

BERICHT.

Door overvloed van copie moesten verschillende stukken blijven liggen o. a. een ingezonden stuk van den heer C. S. HENRIQUEZ.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Dankbetuiging.

In dank ontvingen wij van den H.E.G. Heer Gouverneur der Kolonie een exemplaar van *De Pionier*, handleiding voor het verzamelen en waar-

nemen op natuurkundig gebied, in zonderheid in tropische gewesten, door Dr L. SERRURIER. Met genoegen zullen wij hieruit van tijd tot tijd het een en ander bekend maken.

Koloniale Raad.

Woensdagavond hield deze Raad een Openbare Zitting om na voorlezing der notulen en ingekomen stukken ommiddelijk over te gaan tot een Afdeelingvergadering ter bespreking van de voorgestelde wijziging in de Onderwijsverordening.

Oude Bekenden.

De kapitein A. J. W. VAN GRINTEN, onlangs teruggekeerd van detacheering bij de landmacht in W.-I., en ingedeeld bij het 1e reg. inf., is bestemd tot kapitein voor specialen dienst in het garnizoen Assen.

— Het verlof van den Heer W. Ferguson, 2e commies Dept. van Openbare Werken in Curaçao, is verlengd met 6 mnd.

Katoencultuur.

In circulaire N°. 13, uitgegeven door de Vereeniging ter bevordering der Katoencultuur in de Nederlandsche Koloniën, lezen wij het volgende:

Tengevolge van de gunstige resultaten van den katoenaanplant van eenige planters op het eiland ST. MARTIN N. G. ontvingen wij ook van Z. Exc. den Gouverneur van Curaçao het verzoek eene zuiveringsmachine met handpers voor genoemd eiland ter beschikking te willen stellen.

Wij voldoen aan dat verlangen gaarne en hopen dat deze machinerie met enkele dagen zal kunnen verzonden worden, opdat ze nog tijdig voor den eerstvolgenden oogst op de plaats harer bestemming kan zijn.

Met genoegen kunnen wij mededeelen, dat de gunstige uitkomsten, waarvan hierboven sprake is, reeds zoodanigen invloed hebben gehad, dat ook de kleine landbouwers op St. Martin N. G. zich op de teelt gaan toeleggen.

Het was ons zeer aangenaam in de vorige maand den Gezaghebber van ST. EUSTATIUS, den Heer G. J. VAN GROL, op ons Bureau te zien, met wien wij, mede op verlangen van Z.Exc. den Minister van Koloniën, de zaak der katoencultuur in West-Indie, in het bijzonder die op St. Eustatius, in den breede overwogen.

Naar aanleiding dezer besprekingen komt ons de vraag alleszins gewettigd voor, waarom op St. Eustatius de katoen niet even goed zou kunnen geteeld worden als op de omliggende Engelsche eilandjes St. Kitts, Nevis en Anguilla, waar de cultuur van Sea-Islandkatoen zich met den dag ontwikkelt, hetgeen ten duidelijkste blijkt uit onderstaande opgave:

	1904		1905	
St. Kitts	24,107	E. p.	87,070	E.p.
Nevis	28,449	„	144,721	„
Anguilla	1,661	„	31,977	„
Totaal	54,217	E. p.	263,768	E.p.

Eerste kwartaal.

	1905		1906	
St. Kitts	47,633	E. p.	83,933	E.p.
Nevis	47,008	„	56,530	„
Aguilla	17,200	„	71,800	„
Totaal	111,841	E. p.	212,323	E.p.

Niet alleen is de klimatologische gesteldheid van St. Eustatius over eenkomende met die der zooeven genoemde Britsche eilandjes, maar ook de grond is van zoodanigen aard, dat hij, om zoo te zeggen, slechts wacht op de hand van den ontginner teneinde aan de bevolking door de katoencultuur niet te versmaden voordeelen te verschaffen. Als een sprekend bewijs voor de geschiktheid van den bodem mag dienen, dat de superieure katoen, van meer dan 40 m/m. vezellengte, waarvan den leden destijds een monstertje werd toegestuurd, geteeld werd op geheel *onbemeste* grond.

Men weet wel, dat het op St. Eustatius aan arbeidskrachten hapert, aangezien zeer velen naar naburige of verre streken zijn vertrokken om daar een beter bestaan te vinden, doch de Heer van Grol is overtuigd, dat men wel naar St. Eustatius zal terugkeeren, zoodra men weet, dat daar loonende arbeid is te vinden.

Sir Daniël Morris, de Minister van Landbouw in Britsch West-Indië, deelde onlangs mede, dat Eng. West-Indië, aan katoen had geexporteerd:

		pd. st.
in 1903	ter waarde van	10.000
„ 1904	„ „	32,000
„ 1905	„ „ „	63,000

terwijl de opbrengst aan katoen en zaad voor 1906 op niet minnder dan 100,000 wordt geraamd.

Al weten wij nu heel goed, dat in verhouding tot zulke enorme resultaten op onze West-Indische eilanden niet in enkele jaren te verkrijgen zijn, toch leert deze opgave op afdoende wijze wat krachtig beleid inzake de katoencultuur vermag.

Wij hopen dan ook zeer, dat spoedig middelen en wegen zullen mogen gevonden worden, om ook op St. Eustatius en onze andere West-Indische bezittingen de katoencultuur meer ingang te doen vinden.

Arrest van den Hoogen Raad der Nederlanden in zake A. Paredes tegen de Curaçaosche Hypotheekbank.

Den 10n. Nov. 1899 bracht R. M. Araujo 8 zakken met muntstukken bij de Cur. Hypotheekbank in bewaring en ontving een ontvangbewijs van den volgenden inhoud:

„Goed voor f9500.

Het wordt hierbij geconstateerd, dat voor rekening van de Heeren Generaal Paredes en M. Paredes bij de Curaçaosche Hypotheekbank geconsigneerd zijn geworden door den heer R. M. Araujo, 8 zakken, inhoudende de som van f9500 in Venezolaansch zilvergeld en goud" — volgt de specificatie—;

In November 1899 en Juni 1900 werd de helft van dit geld, zijnde f 4750 op diens aanvraag afgegeven aan M. Paredes.

Bij vonnis van het Hof van Justitie alhier van 28 Aug. 1900 werd de Hypotheekbank veroordeeld om de andere helft van het geld aan R. M. Araujo af te geven, die het zonder gevolg van de bank heeft teruggevorderd.

Daarna kwam A. Paredes het geld, dat de Hypotheekbank krachtens vonnis van het Hof aan Araujo had afgegeven, van de bank opvorderen, die weigerde het voor de tweede maal uit te betalen. De vordering van A. Paredes voor het Hof alhier werd afgewezen, waarop Paredes van het afwijzende vonnis bij den Hoogen Raad in appèl ging.

Het vonnis van het Hof werd in hooger beroep bevestigd op grond dat noch uit het depotbewijs, noch uit de omstandigheden door A. Paredes aangevoerd, kan worden afgeleid, dat het geld ten name der Heeren Paredes was gedeponeerd en zij de eigenlijke bewaargevers waren; dat het depotbewijs niet anders inhoudt dan dat Araujo het geld in bewaring gaf *voor rekening* des Heeren Paredes en deze was de bewaargever, aan wien alle rechten uit het contract van bewaargeving voortvloeiende toekwamen en de vraag, wie eigenaar was van het geld daarbij niet afdoet.

Verder overweegt de Hooge Raad dat de Heeren Paredes, zoolang het geld bij de Hypotheekbank in bewaring bleef, daarover konden beschikken, dat het daarom verklaarbaar is dat het depotbewijs in handen is van de Heeren Paredes, die zoolang het geld aanwezig was en de beschikbaarstelling niet was ingetrokken daarover mochten beschikken en dat door den Heer M. Paredes op dat ontvangbewijs over de helft van het geld is beschikt, dat daaruit evenwel niet volgt, dat het geld ten hunnen name was gedeponeerd.

Door de tweede helft van het geld aan R. M. Araujo, die haar het geld in bewaring had toevertrouwd, af te geven, heeft de bank overeenkomstig art. 1738 van het Burgerlijk Wetboek van Curaçao gehandeld. Deze afgifte bevrijdde haar van hare verplichting uit de bewaarneming.

Ingezonden Mededeelingen.

Advertentien.

Drukker:
ALFREDO F SINTIAGO